

Ομιλία του Προέδρου της ΟΚΕ

Το ζήτημα επίτευξης της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της «πράσινης» οικονομίας

RIO 2020, Rio de Janeiro, 15/6/2012

Κατά την κρίσιμη αυτή περίοδο, την οποία περνά η παγκόσμια οικονομία το ζήτημα της βιώσιμης ανάπτυξης κατέχει πρωτεύουσα θέση. Όλοι συμφωνούν ότι δεν υπάρχει η πολυτέλεια για σπατάλη χρόνου και απαιτείται άμεσα ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός μοντέλου ανάπτυξης το οποίο θα σέβεται τις αρχές της βιωσιμότητας και θα προκρίνει την αναπτυξιακή ώθηση προς όφελος των θέσεων εργασίας.

Όσον αφορά τώρα την χώρα μου, όπως σίγουρα γνωρίζετε βρίσκεται σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη κατάσταση, όπου η βαθιά ύφεση στην οποία έχει περιπέσει δεν βοηθά καθόλου, κάθε άλλο μάλιστα, στην αντιμετώπιση του υψηλού δημόσιου χρέους και δημόσιου ελλείμματος. Ταυτόχρονα απειλεί με περικοπές στις αρχές της περιβαλλοντικής αειφορίας. Η Ελλάδα χωρίς ανάπτυξη δεν μπορεί, ούτως ή άλλως, να αποπληρώσει τα χρέη της και να γίνει οικονομικά και κοινωνικά βιώσιμη. Η έξοδος από την κρίση μπορεί να βασιστεί στη δημοσιονομική πειθαρχία, μόνο μέχρι το σημείο που αρχίζει η ύφεση. Επομένως στο σημείο που βρίσκεται σήμερα η χώρα η μόνη διέξοδος είναι να αποκτήσει **αναπτυξιακή στόχευση, αξιοποιώντας και εξειδικεύοντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και διορθώνοντας τα δομικά της προβλήματα.**

Βασικές στρατηγικές στο πλαίσιο ενός τέτοιου νέου μοντέλου ανάπτυξης θα πρέπει μεταξύ άλλων να είναι:

- η ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας από την πρωτογενή παραγωγή έως την τυποποίηση και τη βιομηχανική παραγωγή,

- η προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,
- η ανάπτυξη ποιοτικού τουρισμού που θα σέβεται τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και θα αξιοποιεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού περιβάλλοντος και κλίματος.

Στον τομέα της γεωργίας, στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία ενός βιώσιμου και ανταγωνιστικού συστήματος γεωργίας, που παράγει προϊόντα διατροφικής ποιότητας και ασφάλειας, ικανό να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καταναλωτών, που διαχειρίζεται φιλικά το περιβάλλον και διατηρεί το τοπίο, που συμβάλλει στην ανάπτυξη της υπαίθρου, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αλλά και την ανάδειξη ενός ευρέως φάσματος δραστηριοτήτων σε αγροτικές μειονεκτικές, ορεινές και νησιωτικές περιοχές.

Στην ιδιαίτερα δύσκολη αυτή συγκυρία, πρώτη προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσει η αξιοποίηση των χαρακτηριστικών της Ελληνικής γης που προκρίνουν την παραγωγή γεωργικών προϊόντων υψηλής ποιότητας, προϊόντων ονομασίας προέλευσης και βιολογικών προϊόντων.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να δοθεί έμφαση στις δραστηριότητες με υψηλή προστιθέμενη αξία και συγκεκριμένα στην τυποποίηση αγροτικών προϊόντων, στην παραγωγή και εξαγωγή τροφίμων υψηλής ποιότητας και υψηλής διατροφικής αξίας, καλλυντικών και φυτικών προϊόντων από την πλούσια ελληνική φύση. Όλα τα παραπάνω αποτελούν σημαντικές ευκαιρίες για ανάπτυξη, απασχόληση και τόνωση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

Στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, θέλω να τονίσω ότι η Ελλάδα διαθέτει σημαντικότερο δυναμικό το οποίο, εάν αξιοποιηθεί, μπορεί να οδηγήσει σε πολλαπλά περιβαλλοντικά και

οικονομικά οφέλη με ουσιαστική μείωση της ενεργειακής εξάρτησης και της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος και με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ωστόσο η αξιοποίηση αυτή θα πρέπει να γίνει με τρόπο που θα ωφελήσει τη χώρα περιβαλλοντικά και οικονομικά και όχι με δράσεις αποσπασματικά σχεδιασμένες, όπως π.χ. το πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ το οποίο περιλαμβάνεται στις ρητές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Ελλάδα. Για το πρόγραμμα αυτό, όπως σχεδιάζεται μέχρι στιγμής η Ο.Κ.Ε. έχει εκφράσει σοβαρές επιφυλάξεις αφενός για τη βιωσιμότητα του και αφετέρου και πολύ περισσότερο για τη συνεισφορά του στην εθνική οικονομία.

Σε κάθε περίπτωση, η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών προϋποθέτει συνολικό σχεδιασμό χωροθέτησης που θα συμβαδίζει με τις αρχές της πράσινης ανάπτυξης, δεν θα δημιουργεί οπτική όχληση και δεν θα αλλοιώνει τη φυσιογνωμία του ελληνικού τοπίου, με δυσμενείς συνέπειες σε άλλους τομείς της οικονομίας (π.χ. τουρισμός, αγροτική δραστηριότητα, κοκ).

Στον τομέα του τουρισμού, είναι πλέον σαφές ότι το μοντέλο της υπερεκμετάλλευσης των τουριστικών πόρων και η συνεπακόλουθη συσσώρευση αρνητικών χωρικών χαρακτηριστικών και περιβαλλοντικών συνεπειών, οδηγούν μακροπρόθεσμα στη μείωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα. Με δεδομένο ότι το μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης που δεν συνυπολογίζει τη χωρική και περιβαλλοντική υποβάθμιση έχει χρονικά όρια που έχουν αρχίσει να προσεγγίζονται, απαιτείται εκσυγχρονισμός του μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης στη λογική της αειφορίας, με στροφή στον ποιοτικό τουρισμό που αναδεικνύει όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας (θαλάσσιο περιβάλλον, νησιά, ποικιλομορφία τοπίου, μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί) και στην ανάπτυξη και των λεγόμενων

εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Συνοψίζοντας θα έλεγα ότι το ερώτημα που θα πρέπει να απαντηθεί είναι αν σε συνθήκες οικονομικής κρίσης ορισμένες εναλλακτικές πολιτικές για την πράσινη οικονομία θα μπορούσαν να υποστηριχθούν ικανοποιητικά δεδομένου του ότι αυτές απαιτούν σημαντικές επενδύσεις.

Για παράδειγμα, σε πολλές περιπτώσεις, το κόστος για τη μετάβαση στις εναλλακτικές πηγές ενέργειας φαίνεται να είναι αρχικά υψηλότερο σε σχέση με τις παραδοσιακές πηγές.

Ωστόσο, θεωρώ ότι δεν πρέπει να θυσιάζεται η βιωσιμότητα του περιβάλλοντος εν ονόματι των οικονομικών κρίσεων οι οποίες είναι σε τελική ανάλυση κυκλικές, πράγμα που με κάνει να υποστηρίζω την ύπαρξη και τον σεβασμό κοινών κανόνων οι οποίοι θα είναι συμβατοί με τους επιθυμητούς στόχους, κανόνες που θα τηρούνται απ' όλα τα κράτη.

Βλέπουμε να επανέρχεται εκ νέου η χρησιμότητα της συμφωνίας του Κιότο που δυστυχώς ορισμένα κράτη δεν έχουν εισάγει στο εθνικό τους δίκαιο.

Κλείνοντας τη σημερινή μου παρέμβαση, θα ήθελα να τονίσω ότι η επανεκκίνηση της οικονομίας μπορεί να επιτευχθεί με αναπτυξιακή ώθηση όπου βασικές συνιστώσες θα είναι η αναπτυξιακή και περιβαλλοντική αειφορία, η κοινωνία της γνώσης, η καινοτόμος επιχειρηματικότητα, η εξωστρέφεια, η απασχόληση και η κοινωνική συνοχή. Όλα δηλαδή τα συστατικά στοιχεία εκείνα που θα οδηγήσουν τη χώρα μου από την ύφεση και τη λιτότητα προς την βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.